

SEGMENTATIE BEVORDERT JUISTE BERENKEUZE

De vzw Vlaamse Piétrainfokkerij (VPF) werd een jaar geleden boven de doopvont gehouden. De organisatie geeft een nieuwe wending aan de stamboekwerking in de varkenshouderij. Wij polsten bij Bert Bohnen en Chris Dhondt, respectievelijk voorzitter en manager van VPF, naar de vernieuwde aanpak. – *Anne Vandenbosch*

Zowat een jaar geleden – meer bepaald op 3 december 2014 – werd groen licht gegeven voor de statutenwijziging van het Vlaams Varkensstamboek (VVS) naar de Vlaamse Piétrainfokkerij (VPF). De nieuwe aanpak is nog een rechtstreeks gevolg van de dialoogdagen varkenshouderij in 2011, waarmee toenmalig Vlaams minister-president Kris Peeters het debat opende over de toekomst van de varkenshouderij in Vlaanderen. Hij wilde de sectorspelers aanzetten om na te denken over een langetermijnstrategie om de sector rendabeler, competitiever en minder kwetsbaar te maken. Aangezien de Piétrainfokkerij een unieke schakel vormt binnen de Vlaamse varkenshouderij moesten ook binnen deze structuur vernieuwingen worden doorgevoerd.

De keten bepaalt het beleid

“Het Vlaams Varkensstamboek – in 2004 ontstaan uit BEVA na de regionalisering

van de landbouw – was een kind van zijn tijd”, stelt Bert Bohnen. “De fokkerij verliep in het verleden veel autonomer. De fokkers bepaalden het beleid. Men creëerde een varken waarvan men uitging dat de markt het vroeg. De markt is echter intussen geëvolueerd. De fokkerij moet zich dus richten naar die nieuwe behoeften van de markt, productie voor eigen markt of export, voor de versvleesmarkt of voor verwerking ... Daarom is vandaag de hele keten vertegenwoordigd in de raad van bestuur van VPF. De keten bepaalt vandaag het beleid.” Deze raad telt 8 leden met telkens 2 mandaten voor de Piétrainfokkers, de KI-centra, de varkenshouders (via de landbouworganisaties Boerenbond en ABS) en de slachthuizen. Deze leden van de raad van bestuur werden door de algemene vergadering, waarvan minimaal de helft fokkers, verkozen. Bert vertegenwoordigt het mandaat van Boerenbond. Hij werd begin dit jaar voor 4 jaar verkozen tot

voorzitter van de raad van bestuur, één van de fokkers is ondervoorzitter. “Deze samenstelling van de raad was een bewuste keuze. De Piétrainfokkerij is er immers ten behoeve van de producenten, en niet omgekeerd. Er werd dus bekeken hoe we de fokkerijstructuur hedendaagser en efficiënter konden maken om tegemoet te komen aan de noden van de producenten. Met de nieuwe aanpak zullen we veel marktgerichter produceren dan vroeger. Uit de dialoogdagen bleek trouwens ook dat de sector behoefte heeft aan een goede vaderbeer. Er werd daarbij veel belang gehecht aan de Piétrainvaderbeer. We beogen met dit ras immers een specifiek segment op de eigen versvleesmarkt en de exportmarkt. Inzake fokkerij willen we echter het heft in eigen handen houden. Wanneer fokkerijorganisaties dit zouden overnemen vrezende we immers dat Vlaanderen te klein zal zijn, waardoor we geen product meer zullen produceren waarmee we ons

marktsegment afschermen. Daarom herstructureerden we de stamboekwerking mét handhaving van de autonomie. We willen immers niet van het buitenland afhankelijk zijn om over de ideale lijnen te beschikken om Belgische varkens te produceren.

We kozen trouwens bewust voor een vzw-structuur die kostendekkend is, maar geen winst hoeft te maken. Zo garanderen we dat elke euro die binnenkomt integraal besteed wordt in de sector. Wanneer de organisatie in privéhanden zit, is dit niet helemaal zo ...” Een van de rechtstreekse gevolgen van de nieuwe aanpak is de aanwerving van Chris Dhondt. Het beleid van VPF wordt nu door de sector aangestuurd, als manager moet hij de diverse belangen stroomlijnen en vertalen naar de fokkerij, maar er tevens voor zorgen dat de gestelde doelen worden gerealiseerd. Chris verdiende al ruimschoots zijn sporen in de sector. “Deze functie leek me wel op het lijf geschreven. Fokkerij boeit me mateloos en ik ken de sector vanuit

“Zoals door Bert aangehaald, willen we dit realiseren door het ontwikkelen en uitvoeren van marktgerichte fokprogramma's. Het VVS verzamelde veel data, maar benutte deze informatie niet ten volle. De data werd voornamelijk gebruikt voor het commercialiseren van de eindbeer. De link om de cijfers te implementeren in een fokprogramma ontbrak. Maar dankzij die verzamelde VVS-data kunnen we vandaag wel sneller vooruitgang maken.

Een eerste nieuwe parameter is de afstammingsindex of verwachte fokwaarde per dier, op basis van data van ouders én aanverwanten. Deze bestaat uit de parameters groei, voederconversie en slacht-

.....
We moeten de varkenshouder erop attent maken dat hij een bewustere eindbeerkeuze moet maken.
.....

passende beren voor zijn bedrijf kan inzetten. Het is onze opdracht om daarop te focussen. Wij moeten die beste beren, gebaseerd op gefundeerde cijfers, kunnen aanbieden. Dit kan door meer te meten bij fokkers zowel als bij KI-centra. Iedere VPF-beer die nu ingezet wordt op een KI-centrum zal in de selectiemesterij (zie verder in dit dossier) worden afgetest. Het sperma van zijn eerste sprong moet dus naar de selectiemesterij om zo snel mogelijk betrouwbaardere informatie over die beer te verkrijgen.” “Het nakomelingenonderzoek blijft héél belangrijk in de fokkerij. Meten op nakomelingen is immers het dichtst meten bij het product waarop het fokdoel is gericht, en bijgevolg dus ook het meest betrouwbare! Deze fokwaarde wordt dan op zijn beurt opnieuw ingebouwd in het fokprogramma. Deze gegevens zijn immers een stuk betrouwbaarder”, vult Bert aan. “Aangezien wij een open organisatie zijn, zullen deze betrouwbaarheidsgegevens voor iedereen beschikbaar zijn. Wij hanteren een ‘open boek’, wat bij commerciële organisaties niet steeds het geval is. Doorzichtige informatie verspreiden naar de gebruikers behoort trouwens tot de opdrachten die we vanuit de overheid kregen. Die overheid, meer bepaald de FOD Landbouw en Visserij, kijkt hier nauwgezet op toe. De controle is immers in het belang van de hele sector.” Het sperma van alle VPF-beren op de KI-centra wordt nu bovendien ook uitgetest op enkele testbedrijven. “Deze praktijkbedrijven zullen continu het potentieel van de ingezette beren verifiëren”, gaat Chris verder. “Daardoor zullen we over 150 nakomelingen per beer per bedrijf beschikken. De eerste nakomelingen werden tijdens de tweede week van september geboren. Naast de mesterij-eigenschappen worden ook de gebruikseigenschappen (geboortegewicht, vitaliteit, uniformiteit en erfelijke gebreken) ervan opgevolgd.”

Naast deze vernieuwde aanpak waarbij aan de hand van ‘langzame’ stapjes een hogere voorspelbaarheid wordt verkregen, denkt VPF ook aan de toepassing van *genomic selection*. “Met *genomic selection* kan je sneller genetische vooruitgang vooruitgang boeken, maar deze techniek is duur”, legt Chris uit. “Je kan fokken op minder vererfbare kenmerken. De methode is echter populatiespecifiek, de genetische kaart van de Belgische Piétrain is echter nog niet gelegd! Via

“De fokkerij moet zich richten naar de nieuwe behoeften van de markt, productie voor eigen markt of export, voor de vers vleesmarkt of voor verwerking ... Daarom is de hele keten vertegenwoordigd in de raad van bestuur van VPF. De keten bepaalt vandaag het beleid”, stellen Chris Dhondt (links) en Bert Bohnen.

diverse hoeken. Ik zie het dan ook als een uitdaging om de Piétrainfokkerij een nieuwe wending te geven.”

Nieuw fokprogramma

“VPF is dé fokkerijorganisatie van het Piétrainras, gericht op het duurzaam creëren van de hoogst mogelijke toegevoegde waarde voor de gebruiker in de keten”, citeert Chris de missie van VPF.

kwaliteit. We spelen daarmee in op de huidige conjunctuur waarin de economische parameters alsmaar belangrijk worden. De betrouwbaarheid van de afstammingsindex is drie- tot viermaal groter dan bij de bedrijfsprestatietoetsmeting die voorheen werd gehanteerd. De marge voor de varkenshouder verkleint voortdurend. Hij kan maar het beste varken produceren als hij de meest

genomic selection zal de betrouwbaarheid en de correlatie tussen de afstammings-index en het nakomelingeonderzoek nog verhogen. We hebben alvast een projectaanvraag lopen in samenwerking met de KU Leuven."

Segmentatie

Chris: "Het is niet onze bedoeling om de varkenshouder te overstelpen met data en informatie. Maar 2 beren met eenzelfde FWS kunnen totaal verschillend zijn, bijvoorbeeld een snelle groeier en eentje met extra slachtkwaliteit. Deze types zijn niet geschikt voor dezelfde stal. De gebruiker moet snel weten welke eindbeer geschikt is voor zijn bedrijf. Die segmentatie binnen de berenstapel moest dus duidelijk gemaakt worden aan de hand van een gebruiksklaar verhaal. Daarom koppelden we 'merknamen' aan de verschillende types beren die we nu aanbieden. Het voorbije jaar hebben we hard gewerkt om deze segmentatie door te voeren."

Een tweede doel van de segmentatie is de kwaliteit van de VPF-beren in de KI-centra verhogen. "Vanaf het voorjaar 2016 zal ook de informatie van de testbedrijven beschikbaar komen. Wekelijks zullen we nieuwe informatie over de nakomelingen kunnen integreren in de fokwaarde van de beren. Zo zullen ook de 'gebuide' beren van de KI-centra aan het licht komen. De beren die niet aan onze vereisten voldoen, mogen niet meer ter beschikking staan van de eindgebruikers. De slechte beer verwijderen van het KI-centrum is dan de enige optie."

Beren met een merknaam

De segmentatie leidde dus naar een commerciële aanpak met merknamen voor de beren naargelang hun eigenschappen. De varkenshouders konden tijdens Agribex voor het eerst kennismaken met het nieuwe aanbod.

"We hebben 2 grote klassen, de seniors en de juniors", omschrijft Chris. "Seniorberen hebben een betrouwbare fokwaarde dankzij nakomelingeonderzoek. Deze beren werden immers afgetest in het selectiemesterijonderzoek. Binnen de seniors onderscheiden we de VPF-Optimal, VPF-Premium en VPF-Optimal Prime. Bij de Optimal ligt de focus op groei en voederconversie. De slachtkwaliteit voldoet aan de Belgische conformiteit. De Premium is extremer in conformiteit en levert dus een bespierder

vleesvarken, en hij is oké inzake voederconversie. De focus ligt op de karkaseigenschappen. De Optimal Prime staat voor het topsegment binnen de Piétrain-beren. Naast prima karkaseigenschappen en voederconversie zal deze beer tevens een hoge groei realiseren. De juniorberen – VPF-Belofte – zijn beloftevolle beren met enkel informatie uit de afstammingsindex. Hun FWS moet in de betere helft liggen."

"Koken kost echter geld", stelt Bert. "Een dosis sperma van de afgetoetste seniorberen zal aan een meerprijs verkocht worden. De economische winst voor de boer zal echter een veelvoud zijn van de extra kost." Chris geeft hier duiding bij: "Optimal- en Primeberen leveren een genetische meerwaarde van 7 euro. Aangezien de helft van de genetica wordt doorgegeven naar de nakomelingen, gaan we ervan uit dat dit een saldo van 3,5 euro per slachtvarken oplevert. Een dosis sperma van deze beren zal in de toekomst 0,54 euro meer kosten. Bij de Optimal Prime-beren loopt de meerwaarde op tot 10,06 euro. Dit betekent een saldo van 5 euro per vleesvarken. Voor een dosis van dit superieure sperma zal je 1,08 euro meer betalen. Rekenen we de meerprijs per dosis om naar extra kost per vleesvarken dan is dit voor de Optimal en Prime slechts 9 cent en voor de Opti-

mal Prime 18 cent. Dit lijkt me een verstandige investering waarvan je door een juiste berenkeuze in je management snel een veelvoud kan terugverdienen! De heffing per spermadosis komt weliswaar ten goede aan de sector. De bijdrage wordt geïnvesteerd in het fokprogramma. Een deel ervan zal echter ook gebruikt worden als vervangingspremie om de verplicht geruimde beren op de KI-centra te vervangen door een beloftebeer. Fokkers van goede beren worden dus ook beloond."

Voor Bert en Chris is er achter de schermen al heel veel voorbereiding gebeurd. Het is nu tijd voor actie naar 'buiten'. "We moeten de varkenshouder erop attent maken dat hij een bewustere keuze moet maken voor zijn eindbeer. Naargelang zijn bedrijfsvoering – rekening houdend met de gebruikte zeug, de stalinrichting, het toegepaste wekensysteem en zichzelf – én de wensen van de afnemer moet hij vandaag kiezen tussen Beloftes, Optimal, Premium of Optimal Prime. Het willekeurige potje 'zwart' bestellen moet definitief achter de rug zijn! We zijn niet bang om vergeleken te worden met de concurrentie. Momenteel kan iedere zeughouder proefdosissen aanvragen om de beren op te volgen op zijn bedrijf." ■

NIEUWE WEBSITE

De Vlaamse Piétraïnfokkerij vzw lanceerde tijdens Agribex haar nieuwe look en website. Op de site vind je onder de verschillende tabbladen informatie over de selectiemesterij, de fokprogramma's, uitleg over de nieuwe producten VPF-Optimal, VPF-Premium en VPF-Optimal Prime, en de bijhorende berenlijsten. Daarnaast vind je er ook een agenda en informatie over de

fokvarkensprijskampen. Neem alvast een kijkje op www.vlaamsepietraïnfokkerij.be.

PIÉTRAINFOKKER IN HART EN NIEREN

Onze typische Belgische slachtvarkens danken we in grote mate aan de eigenschappen van het Piétrainras. Het is dus belangrijk dat dit unieke ras in stand wordt gehouden. De vzw Vlaamse Piétrainfokkerij verenigt de 35 fokkers ervan. Wij gingen op bezoek bij Marc Vanneste in Stavele. – *Anne Vandenbosch*

Marc Vanneste is al van jongs af geboeid door de varkenshouderij. "Ik zat als boerenzoon op internaat, maar tijdens de weekends deed ik zelfstandig al het werk in de zeugenstal van mijn ouders. Op zondagavond briefte ik hen over de stand van zaken." Het gemengde ouderlijke bedrijf in Houthulst had toen naast de melkveetak met 45 koeien immers ook 40 zeugen. De biggen werden verkocht. In 1985 verhuisden Marcs ouders naar Stavele. "We startten hier met een gesloten bedrijf met 200 zeugen. Ik werkte vanaf dan mee op het bedrijf. Mijn eerste stappen als fokker deed ik met de aankoop van 4 Piétrainzeugen. Ik kocht ze bij een stamboekfokker in Oudenaarde. Door eigen aanfok groeide die Piétrainstapel al

snel naar 10 zeugen. We deden aan bedrijfs-KI. We hadden toen ook een KI-centrum met 15 beren."

.....
Mijn nieuwe stal toont dat ik geloof in de Piétrainfokkerij.
.....

Eigen fokkerij

In 1990 huwde Marc met Régine. Het koppel kon het varkensbedrijf van de buren overnemen. Régine werkt buitenshuis. Marc bouwde het varkensbedrijf verder uit: "De zeugenstapel van 70 dieren vergrootte bijna onmiddellijk naar 120 zeugen met afmest van 850 vleesvar-

kens. Twee jaar later deed ik opnieuw een uitbreiding naar 170 zeugen met afmest van 1250 varkens. Dat aantal dieren heb ik nog steeds. Ik hield toen ongeveer 40 zuivere Piétrainzeugen. De overige zeugen waren eigen aanfok: een kruising van BL x LW en vervolgens rotatiekruising met Fins Landras; BL werd vervangen door BN. Mijn fokdoel was er toen al op gericht om een bevestigd slachtvarken af te leveren." In 1993 werd ook een nieuwe stal voor 15 beren gebouwd, maar Marc stopte in 2005 met dit KI-centrum. Marc zette naast de Piétrainfokkerij gedurende een hele periode hybridezeugen van diverse fokkerijorganisaties in, maar hij herbegon in 2010 met eigen aanfok van de zeugen. "Door mijn rugklachten – niet ideaal voor de werkzaamheden in de

fokkerij – telde de zeugenstapel toen slechts 15 Piétrainras. Vandaag heb ik echter opnieuw 50 Piétrainzeugen”, zegt Marc verheugd. “Ik kon vorig jaar immers – in overleg met het toenmalige varkensstamboek VVS – een deel van de zeugenstapel van collega Karel Devreese in Lo-Reninge overnemen. Op vraag van de KI-centra hebben we vervolgens ons opfokgedeelte uitgebreid. Zo kunnen we hen grotere loten jonge Piétrainberen aanbieden.” De trots van het bedrijf is dan ook de nieuwe opfokstal voor 36 opfokberen. Die stal werd pas in oktober in gebruik genomen.

Marc heeft een grote voorliefde voor het Piétrainras. “Je kan gerust stellen dat ik een van de weinige Piétrainfokkers ben met bedrijfseigen fokberen. Ik beschik momenteel over 8 Piétrainfokberen. De meeste collega’s-fokkers kopen al het sperma aan bij de KI-centra. Ik doe beide, maar meestal koop ik zowel het sperma als de nieuwe fokberen bij Waalse collega’s. Dat is gunstig voor de spreiding van de bloedlijnen.” Bij aankoop van een nieuwe fokbeer doet Marc eerst een visuele selectie van het aanbod. Het oog van de meester doet met andere woorden zijn werk. “Ik wil een beer met goede schouderbreedte, voldoende lengte en een goed aangesloten ruglijn en hij moet voldoende hoog op de poten staan.” Dan volgt een blik op ‘de papieren’ van de beer. “Vandaag let ik vooral op goede groeicijfers in de bedrijfsprestatietoets (BPT). Ik zet een bepaalde Piétrainbeer steeds gericht in op een bepaalde Piétrainzeug. Het doel is altijd om een goed bevrucht maar ‘leefbaar’ fokvarken te produceren.” Na elke worp selecteert Marc de potentiële fokbeertjes. “Op dag 3 casteer ik de gekruiste mannelijke biggen. Op dat moment behoud ik een eerste selectie van Piétrainbeertjes. Voor het spenen krijgen alle biggen een uniek tatoeage-nummer en gebeurt een tweede selectie. Wanneer de biggen naar de afmeststal verhuizen volgt een derde selectie. Ik probeer ze gescheiden af te mesten. De jonge beren die mijn selectie ‘overleefden’ breng ik op een leeftijd van 5,5 à 6 maanden naar de nieuwe opfokstal.”

Stal op maat

Marc is terecht trots op de nieuwe opfokstal. “Deze stal is gelijkaardig opgebouwd als een KI-stal. Er is hier dus plaats voor 36 opfokberen. Ze zitten in 4 rijen met 9 ruime individuele hokken met een afmeting van 1,9 m op 2,6 m. Al het hekwerk is

gemaakt uit inox. De stal is volledig ingestrooid met vlasleem. Ik koos voor het ventilatiesysteem van I-Tek dat ik had gezien in het KI-station van Argenteau. Dit is een heel ruime stal dus met weinig bezetting voor de beschikbare kuubs lucht. Het is een onderdrukstelsel dat verse lucht naar binnen trekt via individuele kokers. Het voeren gebeurt manueel. De dieren hebben gerantsoeneerd voeder en ad libitum water ter beschikking. De beren krijgen een speciaal meel met een verhoogd gehalte lysine en fosfor. In de biggenstal krijgen de beertjes trouwens ook al een meel met meer lysine in. De voederbakken werden voor mij op maat gemaakt. Ik ontwierp en tekende deze stal trouwens volledig zelf. De uitvoering gebeurde door stalconstructie Vanpetheghem, Dobbelaere Beton en Hein Antheunes, een plaatselijke constructeur.”

De controle van het sperma gebeurt vanaf de tweede dekking. Bij de vierde en vijfde dekking laat ik een diepgaande kwaliteitscontrole doen door bedrijfsarts Peter Bonny. Uiteindelijk bieden we de jonge beer te koop aan en volgt een bloedanalyse. Ik verspreid een eigen lijst met beschikbare verkoopbare beren, maar de KI-centra die lid zijn van VPF hebben sowieso inzage in alle beergegevens.” Terwijl de verkoop bij het Varkensstamboek VVS volledig vrij verliep, verloopt de verkoop van beren nu gecontroleerd via VPF. De minimale verkoopprijs werd door VPF op 850 euro gezet; 100 euro hiervan gaat naar VPF. “Ik verkoop geen beren aan dat lage bedrag”, stelt Marc, die ook voorzitter is van het Stamboek West-Vlaanderen. “Deze minimumprijs garandeert dus wel dat er enkel kwaliteitsvolle beren in de KI-centra terechtkomen. Het nieuwe systeem vergt evenwel een aan-

MARC VANNESTE

Leeftijd: 49 jaar
Gemeente: Stavele
Specialisatie: Piétrainfokkerij

De nieuwe opfokstal met individuele huisvesting werd nog maar recent in gebruik genomen.

Verkoop via VPF

De BPT-meting, met meting van het gewicht, de spek- en carrédikte en de berekening van het vleespercentage, gebeurt op een leeftijd van 210 à 230 dagen. De informatie van die beer komt vanaf dan, via VPF, ter beschikking van de KI-centra. “Vanaf de leeftijd van 8,5 à 9 maanden leer ik de beer dekken. Hij moet minimaal vijfmaal dekken op de dekstoel.

passing in de mentaliteit van de fokkers. Met mijn nieuwe stal bewijs ik dat ik volop geloof in de Piétrainfokkerij. De nieuwe organisatie is een goede zaak, maar heeft tijd nodig om zich te bewijzen. Het oude VVS zou waarschijnlijk ten dode opgeschreven zijn. De sector moest een nieuwe richting inslaan. Ik hoop alvast dat de hele varkensketen er beter van wordt!” ■

SELECTIEMESTERIJ IN HOGERE VERSNELLING

Met de opstart van de Vlaamse Piétrainfokkerij (VPF) zullen meer beren het selectiemesterij-onderzoek ondergaan. Jürgen Depuydt van VPF gaf ons meer duiding. – *Anne Vandenbosch*

Binnen de VPF doet Jürgen Depuydt de foktechnische opvolging: "Het doel van de selectiemesterijwerking was en is nog steeds het berekenen van de fokwaardeschatting (FWS) van stamboekvarkens voor mesterijeigenschappen – groei, voederconversie en slachtkwaliteit – op basis van de prestaties van hun nakomelingen die afgemest worden onder uniforme omstandigheden in de mesterij.

Voor de 2 selectiemesterijen in Rumbeke en Scheldewindeke zetten we voor dit onderzoek 3 referentiebedrijven in. Deze referentiebedrijven zijn gelegen in Tielt, Waasmunster en Heist-op-den-Berg. Vandaag worden ook extra beren ingezet in de testbedrijven. Zo krijgen we meer capaciteit. De FWS werd immers tot begin dit jaar slechts bepaald op 15% van de beren die beschikbaar zijn in de KI-centra. Het nakomelingenonderzoek werd met andere woorden uitgevoerd op een selectie van dieren. Je kreeg dus ook maar een beperkt beeld van het aanbod. Sinds dit jaar bepalen we de FWS op 100% van de ingezette KI-beren. Enkel zo krijgen we een realistischer beeld van de eigenschappen van de Piétrainberen die in de praktijk worden ingezet."

Nakomelingenonderzoek

"Vandaag worden van alle door KI-centra aangekochte beren, dit zijn dus voornamelijk jonge beren, nakomelingen getest voor de bepaling van de FWS. Indien we over voldoende testcapaciteit beschikken worden ook 'oudere' beren getest. We overleggen dan met het betreffende KI-centrum dat ze op een bepaalde datum van een bepaalde beer 12 of 14 dosissen sperma beschikbaar moeten stellen voor het onderzoek. Dit sperma wordt aan de referentiebedrijven geleverd en ingezet op hun zeugenstapel. Van

een selectie van 3 of 4 zeugen die met het betreffende sperma werden geïnsemineerd willen we telkens 6 of 7 biggen per toom in het nakomelingenonderzoek uittesten. De zeugenhouders verkopen die biggen op een gewicht van 25 kg aan VPF. Per beer gaan er dus 18 tot 24 biggen naar Rumbeke of Scheldewindeke.

.....

Sinds dit jaar worden van alle KI-beren nakomelingen getest voor de bepaling van de FWS.

.....

deke. Hier worden ze in standaardomstandigheden afgemest. De onderzoeksgegevens (groei en voederconversie) en slachtgegevens van Covavee worden door het Centrum voor Huisdieren-genetica van de KU Leuven verwerkt ter bepaling van de FWS of nakomelingen-index."

Telkens er nieuwe beren worden getest, wordt er ook een referentiebeer mee getest. Deze referentieberen vormen een meetlat voor de andere beren. De sanitaire en seizoensinvloeden op de testbedrijven en de selectiemesterij kunnen immers onverwacht wijzigen.

Jürgen Depuydt doet de foktechnische opvolging binnen de Vlaamse Piétrainfokkerij. "Per beer gaan er 18 tot 24 biggen naar de selectiemesterij in Rumbeke of Scheldewindeke. Hier worden ze in standaardomstandigheden afgemest."

Er worden per varken – en dus per beer – heel wat gegevens verzameld.

Metten is weten

De testbedrijven werken volgens het driewekensysteem. De toom biggen die naar Rumbeke of Scheldewindeke verhuist heeft telkens dezelfde (gezondheids)status, ze vullen er telkens een volledig compartiment. De omstandigheden worden er zo uniform mogelijk gehouden, maar mogelijke verschillen worden weg gecorrigeerd. "In Rumbeke kunnen we van 5 beren telkens 7 biggen van de 3 worpen huisvesten. Om de 3 weken betekent dit dus 105 nieuwe biggen. De hokken, voor slechts 7 varkens, zijn kleiner dan in de praktijk gebruikelijk is. De biggen worden gewogen bij opzet en ook het voer per toom wordt gewogen (per voerbak). De biggen krijgen een hoogenergetisch korrelvoer, zodat het genetische potentieel optimaal tot uiting komt. Bij vertrek naar het slachthuis (ongeveer 110 kg) worden de varkens opnieuw gewogen. Dankzij hun individueel nummer kennen we de slachtgegevens, verkregen via het Autofom-meettoestel, per dier. Er worden dus per varken – en dus per beer – heel wat gegevens verzameld. Er lopen proeven met elektronische identificatie om alle metingen, zowel in de selectiemesterij als in het slachthuis, vlotter te laten verlopen. Dit kadert in de automatisering van de gegevensverzameling.

In Scheldewindeke worden intussen ook immunocastraten afgetest. Naargelang de genetica bemerken we zichtbare verschillen in de vroegrijpheid van de dieren. Deze aspecten moeten we in ons fokdoel meenemen aangezien er vanaf 2018 niet meer gecasteerd mag worden. Binnen onze organisatie zijn bepaalde Piëtrainfokkers trouwens intensief met deze problematiek bezig. Zo fokt men bijvoorbeeld op aanwezigheid van het MC4R-gen dat berengeur zou kunnen verminderen."

Optimalisatie van de selectiemesterij

"Dit nakomelingenonderzoek via selectiemesterij is een oud maar degelijk systeem", stelt Jürgen. "Dankzij onze gestandaardiseerde werking werden hier heel wat onderzoeksthema's uitgetest. Er liepen bijvoorbeeld proeven in kader van voedervermorsing, het optimale aflevergewicht, de regressiecoëfficiënt voor de regressierechte in kader van het MAP ... Vandaag testen we zo'n 3500 tot 4000 afstammelingen af van 150 à 160 beren. Om alle (100%) KI-beren te kunnen aftesten, is evenwel uitbreiding en optimalisering noodzakelijk. Daarnaast ontwikkelen we momenteel een model dat de genetische evoluties 'doortrekt'. Maar eer dat op punt staat, zijn we vermoedelijk 2 jaar verder." ■

EEN BEER IN CIJFERS

Fokwaardeschatting (FWS), betrouwbaarheid, index ... zijn belangrijke begrippen voor fokkers maar ook voor de producenten van vleesvarkens. Wat bedoelen we hiermee?

De FWS is een schatting van de waarde van een dier als fokdier. We schatten de fokwaarde omdat we de werkelijke fokwaarde van varkens (nog) niet kunnen vaststellen. De echte fokwaarde ligt vast in het erfelijk materiaal van elk dier, in zijn genen. Een synoniem voor fokwaarde is daarom de erfelijke aanleg van een dier.

FWS zijn cijfers in de eenheden van de eigenschap. Een fokwaarde van bijvoorbeeld +23 voor dagelijkse groei betekent dat een beer erfelijk materiaal (genen) heeft dat ervoor zorgt dat de groei 23 g/dag hoger is dan het gemiddelde van het ras. FWS zijn dus afwijkingen ten opzichte van het gemiddelde van de populatie.

VPF gebruikt de prestaties van de nakomelingen om de FWS van de Piëtrainberen in te schatten. Met 20 nakomelingen is de schatting redelijk betrouwbaar.

De index van de beren is een 'samenvatting'. De FWS voor dagelijkse groei, dagelijkse voederopname en karkaskwaliteit worden gecombineerd. Het economisch belang van de 3 eigenschappen wordt in rekening gebracht. De selectiemesterij-index is daarom een inschatting van de totale fokwaarde van een beer voor het aanfokken van vleesvarkens. Een index van 100 is het gemiddelde.

In *Management & Techniek* 1 van 15 januari gaan we uitgebreider in op deze begrippen.

Steven Janssens, KU Leuven